

GOZ podarunek lekcje

Przewodnik po gospodarce o obiegu zamkniętym w Elblągu

STOWARZYSZENIE ESWIP

ORGANIZACJA
POŻYTKU PUBLICZNEGO

Redakcja
Sylwia Warzechowska

Opieka merytoryczna
Arkadiusz Jachimowicz
Justyna Duks

Korekta
Karolina Król

Koncepcja graficzna
Kuba Qbi Strumiński

Skład i łamanie
Rafał Narnicki

Wydawca

Stowarzyszenie ESWIP
ul. Związku Jaszczurczego 17
82-300 Elbląg

tel.: 55 236 27 16, 55 235 33 88
e-mail: redakcja@eswip.pl
www.eswip.pl

Nakład: 300 egzemplarzy

Publikacja bezpłatna

sierpień 2023

W publikacji wykorzystano zdjęcia i grafiki autorstwa Kuby Qbiego Strumińskiego oraz z archiwum Stowarzyszenia ESWIP.

Program „GOZpodarnie odpowiedzialni” jest finansowany przez Narodowy Instytut Wolności
w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO
na lata 2021-2030

Z ekologią od najmłodszych lat

Jeśli naukę o tak ważnych kwestiach, jak dbałość o środowisko wyciągniemy poza szkolne ławki i pozwolimy uczniom samodzielnie odkrywać co dobre, a co złe dla klimatu, satysfakcja z nauki i późniejszych działań będzie pełniejsza. Właśnie to przyświecało nam podczas tworzenia scenariuszy zajęć edukacyjnych o Gospodarce Obiegu Zamkniętego i ekologii dla szkół.

Projekt, który realizujemy od 2021 roku to wiele działań edukacyjnych skierowanych do różnych grup wiekowych:

- Kawiarenki naprawcze - pokazujące, że wiele przedmiotów da się naprawić i nie trzeba zastępować ich nowymi i że naprawianie może być sposobem na miłe spędzanie czasu w rodzinnym lub sąsiedzkim gronie,
- Wymienniki - wydarzenia poświęcone wymianie bezgotówkowej, pozwalające na odświeżenie szafy, półek z książkami lub zabawkami, traktujące o problemie nadmiernej konsumpcji,
- Warsztaty recyklingowe i renowatorskie - nauka praktycznych umiejętności pozwalających przedłużyć cykl użytkowania domowych przedmiotów,
- Warsztaty „ekologiczne zakupy” - uświadamiające, jak wiele prostych zasad może uczynić nasze codzienne zakupy bardziej przyjaznymi dla środowiska,
- Lekcja dla szkół - bo czym skorupka za młodu... Zależy nam na tym, by kolejne pokolenia wychowywały się w poczuciu odpowiedzialności za miejsce, w którym żyją.

Niniejsza publikacja poświęcona jest edukacji klas szkół podstawowych – to nasz autorski pomysł na to, jak swoje działania możemy wykorzystywać do tego, by budować większą świadomość o Gospodarce Obiegu Zamkniętego.

Justyna Duks
dyrektor ds. rozwoju
Stowarzyszenie ESWIP

ZRÓB KROK W DOBRYM KIERUNKU **WPROWADŹ DO SWOJEGO ŻYCIA ZASADY 5R**

Te kilka zdroworozsądkowych zasad, określanych jako 5R, pomoże nam ograniczyć powstawanie odpadów. Jest to powiązane ze stylem życia zero waste, czyli zero śmieci. Warto dbać o nasze otoczenie, chronić zasoby naturalne i myśleć o przyszłości naszych dzieci.

REFUSE, czyli odmawiaj

Staraj się nie używać przedmiotów, które trudno przetworzyć i użyć po raz drugi. Dzięki temu zmniejszy się liczba śmieci.

2.

REDUCE, czyli się ograniczaj

Każdy zakup przemyśl dwa razy. Ograniczenie konsumpcji przyczyni się do mniejszej ilości generowanych odpadów.

4.

RECYCLE, czyli śmieci segreguj

O segregacji odpadów słyszeli wszyscy. Warto się jednak zastanowić czy robimy to w odpowiedni sposób.

3.

REUSE, czyli używaj ponownie

Naprawiaj, bądź kreatywny i... baw się tym!
Zepsutych przedmiotów nie trzeba od razu wyrzucać - można wykorzystać je ponownie.

5.

ROT, czyli kompostuj

Produkty, które mogą ulec rozkładowi, warto przeznaczyć na kompost. Dzięki temu przyczyniamy się między innymi do użyczenia gleby.

To miejsce ma duszę

Oryginalne, niepowtarzalne, piękne - takie są przedmioty, które zamiast na śmietnik, trafiają w dobre ręce ludzi, którzy je odświeżają i... sprzedają, a zysk przeznaczają na cele dobroczynne. Okazuje się, że takie miejsce jest w Elblągu. To Sklep Społeczny w Domu pod Cisem przy ulicy Stawidłowej 3 prowadzony przez Stowarzyszenie ESWIP.

Odnowione meble, często w stylu retro, obrazy, lampy, filizanki i zegary - to zaledwie kilka przykładów asortymentu sklepu społecznego. Tutaj ważny jest element dobroczynności zarówno ze strony kupujących, jak i darczyńców przynoszących do sklepu ciekawe przedmioty.

Kasa na inicjatywy

Dochód ze sklepu przeznaczany jest na działania dobroczynne, a dokładniej na inicjatywy społeczne elblążan. Dlaczego? - Utworzyliśmy bowiem Fundusz Grantowy naszego stowarzyszenia, który zasilany jest właśnie z wpływów ze sklepu charytatywnego, ale także z 1,5% i darowizn finansowych - mówi Arkadiusz Jachimowicz, prezes Stowarzyszenia ESWIP. - Ważne jest, żeby fundusz stale był zasilany, bo granty są przyznawane cyklicznie. Dlatego Stowarzyszenie ESWIP zaprasza do sklepu w Domu pod Cisem, gdzie można znaleźć m.in. meble z duszą.

- Każdy z nas ma w domu czy piwnicy przedmioty, które w zasadzie nie są potrzebne, są w dobrym stanie, ale trochę szkoda je wyrzucić na śmietnik. Bardzo chętnie przyjmujemy takie rzeczy, aby dać im drugie życie, chronić środowisko naturalne i uczyć uczestników Centrum Integracji Społecznej, jak obsługiwać klientów w prawdziwym sklepie. Przychód ze sprzedaży przeznaczamy wyłącznie na utrzymanie Sklepu Społecznego pod Cisem - mówi Justyna Duks, dyrektor ds. rozwoju. - Starannie odnowione meble, krzesła

i fotele - także w stylu retro - cieszą się dużym zainteresowaniem. Warto dodać, że zakupy w Sklepie Społecznym są przyjazne każdej kieszeni. Dzięki tym działaniom mamy swój mały wkład w to, aby w Elblągu śmieci było trochę mniej.

Trzy strefy

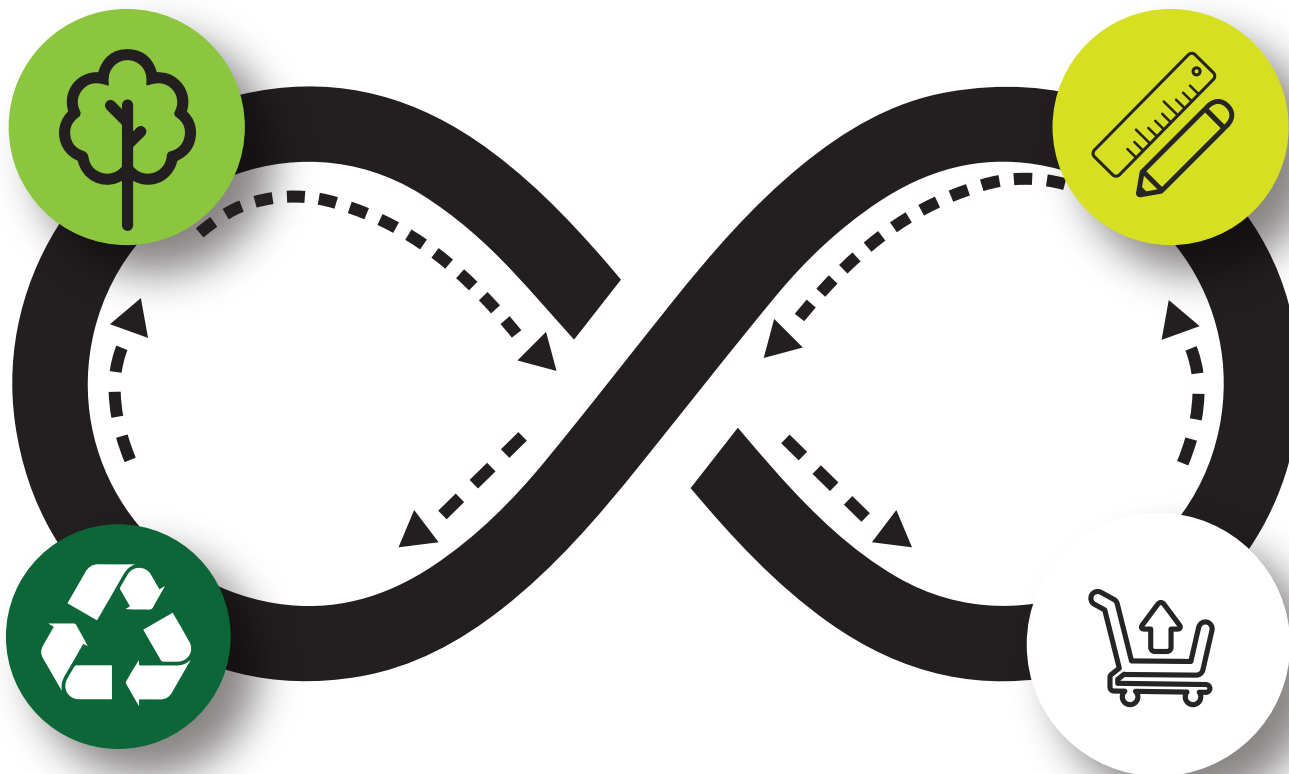
Obecnie sklep podzielony jest na trzy strefy: charytatywną, rzeczy używanych i strefę Targes.pl. Kupujący ten asortyment wspierają także rozwój ekonomii społecznej w naszym regionie.

- Najprościej mówiąc, ekonomia społeczna to firmy, gdzie ważna jest sfera społeczna, gdzie ludzie są ważniejsi od zysku. Przedsiębiorstwa społeczne są wrażliwe na potrzeby osób, którym na otwartym rynku pracy jest trudniej. Pomagają odkryć potencjał pracujących w nich osób i sprawiają, że czują się one ważnym ogniwem firmy - mówi Maciej Bielawski, wiceprezes Stowarzyszenia ESWIP. - Dzięki świadomym zakupom każdy z nas daje pracę osobom powracającym na rynek pracy. Do czego gorąco zachęcam.

Od poniedziałku do soboty

- Te trzy strefy w sklepie wskazują na idee, które przyświecają naszym działaniom. Czyli dobroczynność, działanie w myśl gospodarki obiegu zamkniętego oraz wspieranie rozwoju ekonomii społecznej - mówi Arkadiusz Jachimowicz. - Jako stowarzyszenie pilotażowo prowadzimy sklep społeczny i już teraz można powiedzieć, że mocno będziemy rozwijali strefę charytatywną. Marzymy o sklepie wielkopowierzchniowym, wzorowanym na doświadczeniach naszego włoskiego partnera z Cauto. Pracujemy nad jego koncepcją. Sklep oficjalnie rozpoczął swoją działalność w 2020 roku. Od tego czasu bardzo rozwinął swą działalność i z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców. Wśród darowanych rzeczy znajduje się wiele naczyń i mebli, ale nie tylko. Z pewnością każdy znajdzie tu coś dla siebie. Sklep, który mieści się w Elblągu przy ul. Stawidłowej 3, otwarty jest w każdy poniedziałek w godzinach 10-16, wtorek-piątek 10-17 i w sobotę w godzinach 10-14. Można także zadzwonić pod numer: +48 734 218 310.

5 ZASAD ZERO WASTE

OBSZAR TEMATYCZNY

Temat lekcji związany jest z ekologią i życiem w duchu zasad zero waste.

TEMAT

Zasady 5R

CELE

- zachęcenie do działania na rzecz środowiska,
- promowanie zasad 5R, mających na celu ograniczenie produkowania odpadów,
- czym jest Gospodarka Obiegu Zamkniętego i idea zero

waste,

- w jaki sposób można zastosować ideę zero waste w swoim życiu,
- jakie założenia mają zasady 5R,
- jak powinno się segregować odpady.

CZAS TRWANIA

1,5 godziny (90 minut)

REKOMENDOWANA LICZBA UCZESTNIKÓW

20 - 30 osób

MATERIAŁY

Mapa, plansze edukacyjne, flipcharty i flamastry, pieczątki, pozostałe rekwizyty potrzebne do obsługi punktów

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

Zadaniem uczestników jest odwiedzenie 5 punktów oznaczonych na mapie. W każdym z punktów grupa ma do wykonania zadanie związane z zasadami 5R, które pomagają ograniczyć powstawanie odpadów. Za każde zadanie grupa dostaje pieczątkę. Gra zostaje ukończona, gdy grupa zbierze wszystkie pieczątki.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

POCZĄTEK - CZĘŚĆ I Opiekunowie poszczególnych punktów udają się na swoje stanowiska. W tym czasie prowadzący grę dzieli klasy na grupy 4-6 osobowe (najlepiej 5 grup), wyjaśnia zasady i podkreśla konieczność odwiedzenia punktów w kolejności zgodnej z oznaczeniem na mapie. Przypomina także o konieczności wypełnienia przez grupę karty pracy.
„Waszym zadaniem jest udanie się do stanowisk (w kolej-

ności zaznaczonej na Waszych mapach), przy których czekają na Was zadania do realizacji.

W każdym punkcie za zrealizowanie zadania związanego z ekologią otrzymacie pieczątkę. Musicie zbierać 5 pieczątek, aby zaliczyć zadanie. Będzie nam miło, jeśli realizację zadań udokumentujecie zdjęciami.

Po zrealizowaniu zadań w poszczególnych stanowiskach, udajcie się do miejsca startu, w którym spotkacie się z pozostałymi drużynami. Podzielcie się swoimi spostrzeżeniami z gry i pokażcie zdjęcia. Powodzenia!”

Czas - 10 minut

5 ZASAD ZERO WASTE W PRAKTYCE - CZĘŚĆ II

STANOWISKO I: REFUSE, CZYLI ODMAWIAJ

Opiekun punktu robi krótkie wprowadzenie do zasady, opowiada, dlaczego tak istotne jest odmawianie, podaje przykład sytuacji, w której warto odmawiać (powstrzymanie sprzedawcy, zanim zapakuje Twoje zakupy do foliowej torby).

Zadaniem grupy jest stworzenie listy 5 codziennych sytuacji, w których warto odmawiać w celu redukcji ilości odpadów.

Czas - 15 minut

STANOWISKO II: REDUCE, CZYLI OGRANICZAJ SIĘ

Opiekun punktu tłumaczy, w jaki sposób przejawia się zasada ograniczania i zaprasza do dyskusji na temat tego, jakie zasady można wprowadzić w życie, by ograniczyć produkcję odpadów (np. korzystanie z elektronicznych prenumerat zamiast gazet papierowych, wybieranie produktów bez zbędnych opakowań, wyeliminowanie z użytku produktów jednorazowych). Zadaniem grupy jest wykonanie torby na zakupy z przygotowanych materiałów.

Czas - 15 minut

STANOWISKO III: REUSE, CZYLI UŻYWAJ PONOWNIE

Opiekun punktu robi krótkie wprowadzenie do zasady ponownego używania. Zadaniem grupy jest „zaprojektowanie drugiego życia” (zaplanowanie nowej funkcji, zastosowania) dla zużytego przedmiotu, np. plastikowa butelka, puszka po karmie dla psa, sukienka, książka, bęben pralki, baner reklamowy, kabel.

Czas - 15 minut

STANOWISKO IV: RECYCLE, CZYLI SEGREGUJ ODPADY

Opiekun punktu tłumaczy dlaczego segregacja i zdobywanie wiedzy o niej jest ważne. Przekazuje podstawowe zasady

dotyczące segregacji. Zadaniem grupy jest przyporządkowanie odpadów do odpowiednio oznaczonych pojemników na specjalnie przygotowanych planszach.

Czas - 15 minut

STANOWISKO V: ROT, CZYLI KOMPOSTUJ

Opiekun punktu wyjaśnia na czym polega kompostowanie i do czego wykorzystywany jest kompost. Zadaniem grupy jest przygotowanie plakatu zachęcającego działkowców do tworzenia ogródkowych kompostowników.

Czas - 15 minut

PODSUMOWANIE

Podsumowanie aktywności.

Pytania pomocnicze: czy potraficie wymienić zasady służące ograniczeniu ilości odpadów? Które z nich jesteście gotowi wprowadzić w swoje życie już teraz? Które będą najtrudniejsze do wprowadzenia? Czy znacie w Elblągu miejsca działające zgodnie z ideą zero waste? Opowieść o sklepie społecznym i jadalniach, zachęcenie do wspierania tych inicjatyw, podziękowanie uczestnikom za udział w grze.

Czas - 10 minut

IDEA GOSPODARKI OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

OBSZAR TEMATYCZNY

Temat lekcji związany jest z gospodarką obiegu zamkniętego.

TEMAT

Ogrody społeczne

CELE

- co to jest gospodarka obiegu zamkniętego?
- pokazanie w praktyce jak działa gospodarka obiegu zamkniętego,
- promowanie idei nadawania rzeczom „drugiego życia”,
- pokazanie jak można nadać czemuś „drugie życie”.

CZAS TRWANIA

1,5 godziny (90 minut)

REKOMENDOWANA LICZBA UCZESTNIKÓW

20 - 30 osób

MATERIAŁY

Flipchart, mazaki, kolorowe guziki, sklejka na podkłady, gałęzie, drewnienka, metalowe kółka, karabińczyki, magnesy, farby, pędzle, opakowania po jajkach, cienka taśma papierowa, papier ścierny, elementy ozdobne, śrubki, kapsle, gwoździe, podkładki metalowe, nakrętki do stoików itp., pistolet do kleju na gorąco i klej, metalowe zawieszki, taker, zszywki, tkaniny, szarpak, tektura, nożyczki, wzór koła.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

Uczestnicy zajęć poznają Dom pod Cisem i ideę, która mu przyświeca, czyli gospodarka obiegu zamkniętego. Na czym polega? Jak można nadać rzeczom „drugie życie”? Te i wiele innych zagadnień przybyli na spotkanie poznają nie tylko w teorii, ale również w praktyce.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

POCZĄTEK - CZĘŚĆ I

„Miejsce, w którym dzisiaj jesteście to przede wszystkim takie miejsce, które nadaje rzeczom (ale też ludziom) „drugie życie”.

W pierwszej części zajęć warto przeprowadzić z uczestnikami trzy ćwiczenia.

Ćwiczenie 1 - burza mózgów

Pierwsze pytanie: czy wiecie, co to znaczy, że nadajemy czemuś „drugie życie”? Jak myślicie?

Luźne zbieranie odpowiedzi grupy plus podsumowanie: dawanie drugiej szansy rzeczom, które na pierwszy rzut oka nadają się do wyrzucenia, może przynieść nam sporo zabawy, ale też zaoszczędzić pieniądze.

Odpowiedzi można zapisywać na flipcharcie, ale tylko, jak mamy więcej czasu.

Drugie pytanie: Jak możemy nadać czemuś „drugie życie”?
Burza mózgów w grupie.

Pamiętaj: zawsze powtórz głośno pomysł, który padł w grupie, żeby nadać mu ważność i dopytuj, jeśli czyjś pomysł jest nie do końca jasny. Możesz wylizywać na palcach pomysły grupy lub użyć do tego innych elementów, które będą wizualizowały ilość opcji. Pomysły grupy znowu można notować np. na flipcharcie.

Możliwe odpowiedzi: naprawić, przekazać, przerobić, wymienić się, wykorzystać ponownie, oddać do recyklingu, wykorzystać w inny sposób itp.

Trzecie pytanie: Czemu możemy nadać „drugie życie”? Co może to „drugie życie” otrzymać? W jaki sposób? Co możemy z tym zrobić?
Zostawiamy przestrzeń do swobodnych odpowiedzi.

Pytania dopytujące:

A czy foliowa reklamówka może dostać drugie życie? A co możemy z nią zrobić po raz drugi?
Czy plastikowy kubek po jogurcie...?
Czy stoik...?
Czy za małe buty...?
Czy zużyte baterie...?
Czy stary rower...?

Ćwiczenie 2 - GOZpodarne impro

Pytanie: Czym to może się stać? Co to może być? Co można z tego zrobić?

Zabawa IMPRO w KOLE

Wybieramy jedną osobę, która znajduje i wskazuje przedmiot w sklepie spożywczym (najlepiej, gdyby można było go przekazywać z rąk do rąk). Upewniamy się, że wszyscy wiedzą o jaki przedmiot chodzi - czym on dziś jest.

Rozpoczynamy, jako osoba prowadząca cykl, w którym wymyślamy nowe, abstrakcyjne zastosowanie tej rzeczy, udzielając jednej odpowiedzi. Staramy się unikać propozycji wprost i oczywistych.

Przedmiot wędruje z rąk do rąk po kole, zdobywając tym samym nowe zastosowania, formy itp.

Warto przeprowadzić koło 2-3 razy z tym samym przedmiotem.

Wersja prostsza: mamy przygotowany koszyk z przedmiotami, które grupy będą wykorzystywać na warsztatach i z tych przedmiotów jedna osoba dokona wyboru jednej rzeczy. Zasady zabawy jak powyżej.

Ćwiczenie 3 - merytoryczne podsumowanie

Czym jest Gospodarka Obiegu Zamkniętego?

To o czym dzisiaj będziemy rozmawiać i czego sami będziecie doświadczać nazywamy Gospodarką Obiegu Zamkniętego. To taki model działania, w którym staramy się nadać „drugie

życie” na wszelkie możliwe sposoby wszystkiemu czemu się da. A wszystko po to, by produkować jak najmniej śmieci.

W obecnym systemie wytwarzamy coraz większą ilość odpadów, czym wyczerpujemy zasoby naturalne ziemi. Z logicznego punktu widzenia, działamy irracjonalnie (nie-logicznie, niemądrze). Zasoby w końcu się skończą!

Model gospodarki, w którym funkcjonujemy obecnie nazywamy linearnym (prosta kreska - flip/plansza): weź, wytwórz, wykorzystaj, wyrzuć.

Najczęściej nabywamy tanie, łatwo dostępne produkty, które szybko się zużywają. Surowce pozyskujemy bez ograniczeń, produkujemy i kupujemy przedmioty, które następnie się psują, więc je wyrzucamy.

Dopiero kiedy zauważyliśmy, że surowce, z których korzystamy coraz bardziej się kurczą, a ceny produktów i ich dostawy mogą być niestabilne, dostrzegliśmy potrzebę racjonalnego korzystania z zasobów, materiałów czy energii. W przyrodzie, czyli naturalnie od początku istnienia ziemi, występuje wiele obiegów zamkniętych, dzięki którym funkcjonuje nasza planeta: obieg wody, węgla, tlenu i azotu. Dlaczego więc nie korzystamy z rozwiązań, które oferuje nam natura?

A co, gdyby tak zapętlili system będący linią i stworzyć obieg zamknięty w formie koła czy cyrkularny?

Gospodarka o obiegu zamkniętym działa tak, żeby wartość surowców, materiałów i gotowych produktów była zachowana tak długo, jak to możliwe, przy jednoczesnej minimalizacji odpadów. Z kolei surowce w powstałych odpadach powinny być używane ponownie. Zasady GOZ powinny być stosowane na każdym etapie życia produktu: od projektowania, przez produkcję, dystrybucję, konsumpcję, aż do momentu, kiedy przedmiot ostatecznie staje się odpadem, czyli do zbierania i zagospodarowania odpadów.

ZAKOŃCZENIE CZĘŚCI I

„Dzisiaj będziecie mieli okazję sprawdzić sami, jakie niesamowite rzeczy można wykonać, wykorzystując bardzo różne elementy ponownie.

Za chwilę podzielimy się na: 1, 2 lub 3 grupy i zaprosimy was do wspólnego działania. Aby to zrobić, wykorzystamy ponownie, w myśl zasady gospodarki obiegu zamkniętego stare, niepotrzebne już nikomu guziki.”

Następuje losowanie kolorowych guzików. Ilość guzików

ogółem zależy od wielkości grupy, ilość kolorów w zależności od zaplanowanej ilości grup warsztatowych.

Grupy trafiają pod opiekę konkretnych prowadzących.

GOZ W PRAKTYCE - CZĘŚĆ II

Praca w podziale na grupy.

GRUPA I: „Coś z niczego” - warsztaty w pracowni stolarskiej

Warsztaty tworzenia:

- wersja dla młodszych - magnesów/breloków,
- wersja dla starszych - dekoracji ściennych.

Opcja 1 - warsztaty dla przedszkolaków i klas 1-3 (magnes/breloki)

Czego potrzebujemy?

Podkłady w postaci pociętej sklejki, gałęzi, drewnienek, kółka do kluczy, karabińczyki lub magnesy, farby w dużych tubach i pędzelki, pojemniki na farbki, np. z opakowań plastikowych po jajkach, cienka taśma papierowa, papier ścierny do wyszlifowania, ewentualnie jako dodatek guziki, klejarki i inne elementy ozdobne.

Każda osoba wykonuje 2 sztuki - ich dalsze losy zależne są od układu warsztatów w danej grupie.

Opcja 2 - warsztaty dla uczniów klas 4-8 szkoły podstawowej i starszych (dekoracje „zrób to sam”)

Czego potrzebujemy?

Podkłady w postaci pociętej sklejki, drewnienek, kawałków drewna itp., śrubek, kapsli, gwoździ, podkładów metalowych, nakrętek od słoików, korków, guzików - elementów dekoracyjnych, klejarki, kleju na gorąco, metalowe zawieszki, taker, zszywki.

Uczestnicy wykonują samodzielnie dekorację ścienną, np. sowy, roboty, twarze, wieszaki na bazie przygotowanych przez Pracownię Stolarską inspiracji.

GRUPA II: „Miękkie od serca” - warsztaty w pracowni krawieckiej

Warsztaty tworzenia mat wędznych/poduch dla psiaków ze schroniska.

Kto z was ma w domu za małe ubrania, których już nie nosi? Albo takie, które są dziurawe lub pobrudzone tak bardzo, że już ich nie używacie?

Dzisiaj dowiedzie się jak można wykorzystać je ponownie, robiąc jednocześnie coś dobrego. Dzisiaj będziecie wykonywać samodzielnie maty węchowe, które są też poduchami dla potrzebujących zwierzków, czyli psów i kotów ze schroniska. No właśnie, jak myślicie, czy takie schroniskowe zwierzaki mogą dostać drugie życie?

Ale zanim to się stanie, to wspólnie spróbujemy zrobić dzisiaj coś, co sprawi, że będzie im po prostu lepiej. I wykorzystamy do tego niepotrzebne skrawki, ścinki tkanin oraz wasze ręce. Co wy na to?

Tak powstałe maty/zabawki możecie jako klasa przekazać do wybranego schroniska, a jednocześnie możecie zorganizować w klasie zbiórkę karmy i innych potrzebnych produktów - do czego Was zachęcamy.

OPIS WARSZTATU

Opcja 1 - warsztaty dla przedszkolaków i klas 1-5 (maty węchowe)

Czego potrzebujemy?

Tkaniny jako baza - sztywne, ponacinane, przygotowane w odpowiednich rozmiarach (2 osoby na jeden kawałek maty), pocięte paski tkanin do wyplecenia maty, ewentualnie resztki do wypychania.

Uczestnicy pracują w parach przy wyplataniu poszczególnych elementów maty.

Opcja 2 - warsztaty dla uczniów klas 6-8 szkoły podstawowej i starszych (pupilove zabawki)

Czego potrzebujemy?

Przygotowane propozycje zabawek: szarpak wyplatany na dysku kumihimo.

Tektury, nożyczki, wzór koła do odrysowania, tkaniny do pocięcia (najlepiej polar lub inne elastyczne - super sprawdzą się pocięte koszulki bawełniane i o ich przyniesienie do pocięcia możemy poprosić uczestników - im większa tym lepsza). Jak tniemy można znaleźć filmiki na YouTube z tutorialami „włóczka z t-shirta”. Jak zrobić szarpak? Na YouTube są filmiki na ten temat. Znajdźcie je wpisując hasło: bransoletka DIY (ang. „do it yourself” - zrób to sam), dysk kumihimo lub jak zrobić szarpak dla psa.

W wersji prostszej można po prostu zaplatać jak warkocz, ale to krótko bardzo, więc jeśli druga grupa robi dekorację DIY, warto oprzeć się na trudniejszym wariantcie.

- gryzak - przeciągacz (na gumie, z miejscem na plastikową butelkę).

Inspiracje do tego zadania znajdziecie wpisując w YouTube hasło: Dingo Gryzak "Trzeszczak" - przeciągacz dla psa z butelką pet w środku.

Uczestnicy pracują w parach przy tworzeniu poszczególnych zabawek.

GRUPA III - GOZpodarni odkrywcy - gra edukacyjna w Domu pod Cisem

Zwiedzanie Domu pod Cisem

Nieco bardziej rozbudowana prezentacja miejsca, idei dzia-

łania, działań na rzecz społeczności lokalnej itp., połączona z grą polegającą na poszukiwaniu zielonych listków-kopert, w których znajdują się ekoporady, rozmieszczonych po całym budynku.

Uczestnicy nie otwierają kopert w trakcie zwiedzania, a jedynie je zbierają.

Ekoporady - gra edukacyjna

Gra edukacyjna na terenie obiektu CIS, w której zadaniem jest odnalezienie zielonych liści rozmieszczonych w budynku i na terenie wokół.

Po zebraniu wszystkich liści następuje otwarcie i głośne odczytanie zawartości oraz umieszczenie ekoporad na planszy. Drugim zadaniem jest wymyślenie przez 3-4 osobowe zespoły własnych ekoporad według szablonu tych już dostępnych dla grup (np. na post-it'ach).

GOZpodarna filmoteka

Dzieci młodsze - filmy w serwisie YouTube „Rady Pana Śmietnika” - 9 minut, „Czym jest Gospodarka o Obiegu Zamkniętym” - 2 minuty i 15 sekund oraz „Gospodarka o obiegu zamkniętym” - 30 sekund.

Klasy młodsze - 4-6 - filmy na YouTube „PUNKT KRYTYCZNY Świadoma konsumpcja” - WWF 5 minut i 10 sekund, „Circular Economy... it's the way forward” - 5 minut i 30 sekund,

„What if we don't buy products and we buy service? Circular economy explained - 3 minuty i 15 sekund.

Klasy starsze - filmy na YouTube „Wyjaśnienie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym - 4 minuty, „Creating a circular economy for fashion. Rethink Sustainability - 5 minut i 30 sekund, „Fashion industry & circular economy - 6 minut, „Moving towards a circular economy (short version) - 4 minuty lub „Moving towards a circular economy” - 11 minut, wersja full, „Historia rzeczy - VOD Green Festival - 21 minut.

Merytoryczne podsumowanie

Dopytujemy grupę:

Czego się dzisiaj dowiedzieliście?

Czego się dzisiaj nauczyliście?

Co dzisiaj zrobiliście?

Opcjonalnie wyświetlamy wybrany film z filmoteki na podsumowanie.

Pamiętajcie:

Transformacja na rynku zależy od nas wszystkich - od twórców technologii, od wprowadzających legislacje (czyli prawo), ale też od nas konsumentów (kupujących), bo to od nas zależy jaki produkt wybierzemy i co zrobimy z nim dalej.

IDEA OGRODÓW SPOŁECZNYCH

OBSZAR TEMATYCZNY

Temat lekcji związany jest z powstawaniem i pielęgnowaniem ogrodów społecznych.

TEMAT

Ogrody społeczne

CELE

- zapoznanie uczestników z definicją ogrodu społecznego,
- pokazanie w praktyce czym jest ogród społeczny,
- promowanie idei wspólnego działania,

- jakie rośliny i zioła mogą znaleźć się w ogrodzie społecznym,
- rola zieleni miejskiej w dużych aglomeracjach.

CZAS TRWANIA

1,5 godziny (90 minut)

REKOMENDOWANA LICZBA UCZESTNIKÓW

20 - 30 osób

MATERIAŁY

Guziki, skrzynka, woreczki z ziołami, zioła w donicach, opakowania po jajkach, kubeczki po jogurtach, butelki plasti-

kowe, ziemia, nasiona ziół, patyczki do lodów lub szaszłyków, wydrukowane oznaczenia ziół, sztywne podkładki, paski tkanin, rośliny, farby akrylowe, klej,

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

W trakcie zajęć uczestnicy dowiedzą się czym jest ogród społeczny i w praktyczny sposób będą wiedzieli, jak go stworzyć. Dzięki takiej lekcji ich świadomość na temat znaczenia obszarów zielonych w dużych miastach wzrośnie i będą wiedzieć jak przyczynić się do powstawania kolejnych.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

POCZĄTEK – CZĘŚĆ I „Miejsce, w którym dzisiaj jesteście to przede wszystkim takie miejsce, które jest wspólną przestrzenią różnych ludzi działających razem ze sobą i z roślinami”. W pierwszej części zajęć warto przeprowadzić z uczestnikami trzy ćwiczenia.

Ćwiczenie 1 – burza mózgów

Pierwsze pytanie: co to znaczy, że coś jest społeczne? Jak myślicie?

Luźne zbieranie odpowiedzi grupy, a na końcu podsumowanie: społeczne, czyli należy do ludzi, jest wspólne, ogólnodostępne, robione razem, wspólnie się o to dba, jest dla wszystkich itp.

Odpowiedzi uczestników można zapisywać na flipcharcie, ale tylko, jeśli mamy więcej czasu.

Drugie pytanie: czym jest zatem ogród społeczny?

Ponownie luźne zbieranie odpowiedzi grupy.

Pamiętaj: zawsze powtórz głośno pomysł, który padł w grupie, żeby nadać mu ważność i dopytuj, jeśli czyjś pomysł jest nie do końca jasny. Możesz wylizać na palcach pomysły grupy lub użyć do tego innych elementów, które będą wizualizowały ilość opcji.

Pomysły grupy znowu można notować np. na flipcharcie.

DEFINICJA: Ogrody społeczne to ogrody pielęgnowane i animowane przez społeczność, z dużym udziałem zagospodarowanej zieleni, położone na terenach będących we władaniu grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych lub podmiotów prywatnych, dostępne dla

wszystkich zainteresowanych osób według zasad określonych przez społeczność, tworzone w celu ekologicznej uprawy warzyw, owoców, ziół lub roślin ozdobnych, integracji i animacji społeczności lokalnej, realizacji działań edukacyjnych i kulturalnych, poprawy jakości przestrzeni publicznej, w trosce o bioróżnorodność oraz dobrostan mieszkańców miast.

Ćwiczenie 2 - OGRODOWE impro

Pytanie: co rośnie w ogrodzie? Co się dzieje w ogrodzie?

Zabawa IMPRO w KOLE

Grupa staje w kole, a prowadzący zajmuje miejsce w jego środku.

Zadaje pierwsze pytanie: „Co może rosnąć w ogrodzie społecznym?”. Osoby stojące na obwodzie koła mogą odpowiadać na to pytanie wedle własnego uznania. Kiedy ktoś chce udzielić odpowiedzi wychodzi z koła, zmienia się miejscem z osobą w środku i udziela odpowiedzi.

Kiedy wyczerpie nam się pula pomysłów w pytaniu pierwszym, prowadzący ponownie staje w środku i pyta: „Co można robić w ogrodzie społecznym?” Zasada odpowiadania się powtarza.

Warto na początku samemu udzielić odpowiedzi, by ośmielić grupę - najlepiej jakiejś nieszablonowej, by pokazać grupie, że nie ma ograniczeń w wymyślaniu, np. mogą w nim rosnąć arbuzy, w ogrodzie można zrobić imprezę urodzinową. Należy również doprecyzować odpowiedzi, tj. drzewo - jakie?, kwiaty - jakie?, bawić się - ale w co? jak?

Ćwiczenie 3 - merytoryczne podsumowanie

Co znajduje się w naszym ogrodzie?

Spacer po ogrodzie wraz z informacją, jakie rośliny w nim rosną (warto włączyć opcję zgadywania: „co to jest?”), do czego służą ludziom poszczególne przestrzenie, co się dzieło już w ogrodzie.

ZAKOŃCZENIE CZĘŚCI I

Dzisiaj będziecie mieli okazję sprawdzić sami, jakie niesamowite rzeczy można robić w ogrodzie społecznym i jakim niesamowitym miejscem może być taki ogród.

Za chwilę podzielimy się na 1, 2 lub 3 grupy i zaprosimy was do wspólnego działania.

Następuje losowanie kolorowych guzików. Ilość guzików ogółem zależna od wielkości grupy, ilość kolorów w zależności od zaplanowanej ilości grup warsztatowych. Grupy trafiają pod opiekę konkretnych prowadzących.

OGRÓD SPOŁECZNY W PRAKTYCE – CZĘŚĆ II

Praca w podziale na grupy.

GRUPA I - „Jak to pachnie? Jak smakuje? Jak wygląda? – sensoryczne warsztaty w ziołowe

Warsztaty dla młodszych: warsztaty dla przedszkolaków i klas 1-5.

Czego potrzebujemy?

Skrzynki zgadywanki, woreczków z ziołami oraz ziół w donicach/ogrodzie, opakowań po jajkach, kubeczków po jogurtach, butelek plastikowych itp., ziemi lub wysuszonych fusów z kawy, nasionek ziół, patyczków od lodów, patyczków szaszłykowych, wydrukowanych oznaczeń ziół.

I etap – ćwiczymy zmysł węchu i smaku

Grupa siedzi w kole. Po kolei osoby chętne (lub pary) wyciągają ze skrzynki zgadywanki jeden woreczek. Wąchają woreczek i świeżo zebrane zioła, próbując odgadnąć, co jest w środku. Jeśli ochotnicy mają trudność, puszczone „zestaw” w obieg, by dać szansę całej grupie. Na koniec rundy z woreczkiem mo-

żemy dać ochotnikom spróbować danego zioła - świeżego! Działanie powtarzamy z kolejnymi chętnymi i woreczkami.

II etap – ćwiczymy motorykę małą

Każda osoba otrzymuje pojemnik, w którym zasady swoje własne „zioło na parapet”. Każdy pojemnik powinien zostać oznakowany w odpowiedni sposób, tak by było wiadomo, co w nim wyrośnie.

W przypadku starszaków z klas 1-3 można przygotować mini grę terenową z mapą i zaznaczonymi miejscami, w których znajdują się niezbędne elementy do zadania.

GRUPA II - „Sztuka z natury” - warsztaty tworzenia roślinnych odbitek (praca w parach/trójkach)

Warsztaty dla młodszych: warsztaty dla przedszkolaków i klas 1-5.

Warsztaty dla starszych: warsztaty dla uczniów klas 6-8 szkół podstawowych i starszych.

Warsztaty dla młodszych: zakładki do książek

Czego potrzebujemy?

Sztywne podkładki jako baza zakładek - podziurkowane, przygotowane w odpowiednich rozmiarach (2 sztuki na jedną osobę), pocięte paski tkanin do zrobienia znaczników, rośliny

do odbijania, farby akrylowe, wałki drukarskie/dociskowe/do linorytu, podkładki do pracy (plus papier do podłożenia), uczestnicy pracują w parach przy tworzeniu zakładek.

Warsztaty dla starszych: roślinne litografie

Czego potrzebujemy?

Sztywne kartki/podkładki jako baza (po 1 sztuce na jedną osobę), pocięte paski tkanin do stworzenia ramki/passepartoutu, rośliny do odbijania, farby akrylowe, wałki drukarskie/dociskowe/do linorytu, podkładki do pracy (sztywne plus papier do podłożenia), nożyczki, dziurkacz, kleje. Uczestnicy pracują w parach przy tworzeniu litografii.

GRUPA III - Zielono mi - terenowa gra edukacyjna „Co nam daje zieleń w mieście”

Ekoporady – gra edukacyjna dla uczniów z wszystkich grup wiekowych.

Gra edukacyjna na terenie ogrodu społecznego i obiektu CIS, w której zadaniem uczestników jest odnalezienie liści rozmieszczonych na terenie lub w budynku. Gra skonstruowana jest na dwóch poziomach trudności w zależności od wieku uczestników.

GRUPY MŁODSZE:

Po zebraniu wszystkich liści następuje otwarcie i głośne

odczytanie zawartości oraz umieszczenie informacji i ciekawostek na planszy.

GRUPY STARSZE:

W przypadku grupy starszej odnalezione zagadki wymagają samodzielnego uzupełnienia, tj. odnalezienia informacji w internecie, a dopiero później ich wspólnego zaprezentowania grupie.

Merytoryczne podsumowanie

Dopytujemy grupę:

Czego się dzisiaj dowiedzieliście i nauczyliście?

Co dzisiaj zrobiliście?

Opcjonalnie wyświetlamy uczestnikom wybrany film z filmoteki na podsumowanie.

Pamiętajcie!

Organizacja Narodów Zjednoczonych szacuje, że w 2025 roku ponad 60 proc. mieszkańców świata będzie mieszkało w aglomeracjach miejskich. Dotyczy to również naszego kraju. Miasta często są zatłoczone, głośne i przegrzane. Szeroko pojęta zieleń miejska (w tym duże kompleksy takie jak parki, miejskie lasy, łąki, zarośla i zieleńce czy też pomniejsze układy drzew i pojedyncze drzewa przy ulicach, bulwarach, na placach zabaw, między budynkami etc.) zmniejsza odczuwanie tych niedogodności przez mieszkańców aglomeracji. Rola zieleni w miastach jest nie do przecenienia.

MIEJSCA PRZYJAZNE GOZ W ELBLĄGU

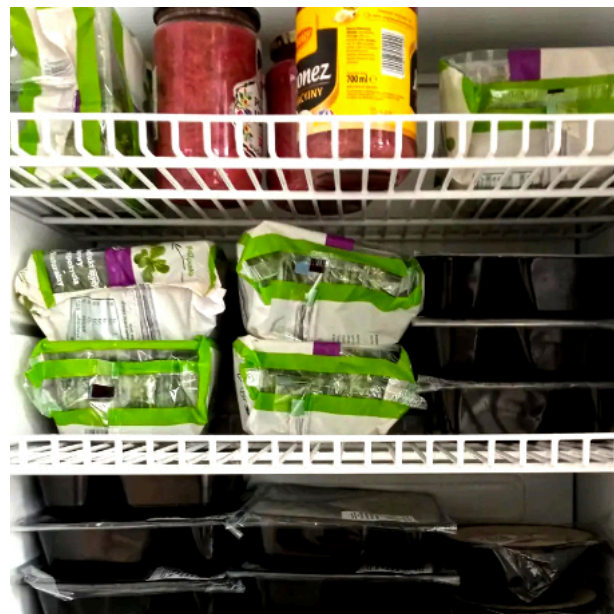
Segregujesz śmieci, ograniczasz marnowanie żywności, naprawiasz to, co da się zreperować? Brawo! Idea zero waste (czyli zero śmieci) jest Ci bliska. Ale jeżeli dopiero zaczynasz działać w myśl gospodarki obiegu zamkniętego to podpowiadamy, które miejsca przyjazne GOZ w Elblągu warto odwiedzać.

Jadłodzielnie

Do jadłodzielni można przynosić produkty spożywcze i przygotowane już potrawy. Wkładając je do specjalnie przygotowanych lodówek, wspieramy najbardziej potrzebujących. To oni bowiem odbierają zostawione w jadłodzielniach jedzenie. Przyniesione przez nas produkty powinny być opisane datą przygotowania danej potrawy.

W Elblągu mamy trzy jadłodzielnie:

- w holu budynku przy ul. Związku Jaszczurczego 17,
- w Banku Żywności przy ul. Stefczyka 7/8,
- przy parafii bł. Doroty z Mątówów przy ul. Rawskiej 16A.

EKOdzielnia

Na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów w Elblągu stanął kontener, do którego mieszkańcy mogą wrzucać niepotrzebne przedmioty. Dlaczego akurat ZUO? Wszystko po to, żeby ludzie mogli w ostatnim jeszcze momencie zdecydować o tym, czy rzeczywiście dany przedmiot musi stać się odpadem. Dzięki temu każdy z nas ma wpływ na to, aby w mieście śmieci było mniej. Oddawane do EKOdzielni rzeczy powinny być w dobrym stanie. Po odświeżeniu przez pracowników Domu pod Cisem, będą one sprzedawane w sklepie społecznym. Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zysk ze sprzedaży przedmiotów przeznacza na działania społeczne i charytatywne.

Kontener mieści się przy ul. Mazurskiej 42.

Punkty Gromadzenia Odpadów Niebezpiecznych

Do odpadów niebezpiecznych, które można zostawić w PGON należą stare farby, kleje oraz opakowania po nich, trujące środki chemiczne, takie jak odczynniki fotograficzne, pestycydy, herbicydy itp., baterie i akumulatory, odpady zawierające rtęć, drobny sprzęt elektroniczny i elektryczny, tonery i wkłady do drukarek, a także zużyte oleje silnikowe. W Elblągu jest sześć PGON – aby umieścić w nich odpady, należy zgłosić się do ochrony lub administracji obiektów.

Mijnia Samochodowa Hydropress ul. Grunwaldzka 28,
Centrum Handlowe E.Leclerc, ul. Żeromskiego 2,
Spółdzielnia Mieszkaniowa Zakrzewo, ul. Płk. Dąbka 213,
Spółdzielnia Mieszkaniowa Zrzeszeni, ul. Chełmońskiego 8,
Zakład Utylizacji Odpadów, ul. Mazurska 42

Punkty zbiórki przeterminowanych leków

Zbędne, przeterminowane leki należy wyrzucać do specjalnych pojemników, które są umieszczone w większości aptek. Specjalnie przygotowane do tego miejsca pozwalają w bezpieczny sposób pozbyć się odpadów. Pojemniki te są odpowiednio skonstruowane, dzięki czemu m.in. uniemożliwiają dostęp do zawartości przypadkowym osobom. Wyrzucić można do nich leki, wyroby medyczne oraz suplementy diety.

Lista wybranych punktów zbiórki przeterminowanych leków znajduje się na stronie:

<http://gok.elblag.eu/s/12/punkty-zbiorki-przeterminowanych-lekow>.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

Punkt dedykowany jest mieszkańcom produkującym odpady w gospodarstwie domowym. W punkcie możemy zostawić różnego rodzaju odpady, m.in. papier, szkło, odpady zielone, zużyte akumulatory i baterie, czy meble. Przekazanie odpadów na PSZOK nie wymaga dodatkowej opłaty. Nie ma również limitu odnośnie ilości przekazywanych odpadów. Są dwa wyjątki od tej reguły. Limitowane ilości odpadu, jakie może przyjąć punkt z jednego gospodarstwa domowego raz w roku, dotyczą opon (do 4 sztuk) oraz gruzu remontowego (do 1,5 tony). Za ilości powyżej wyznaczonych limitów trzeba dopłacić.

PSZOK znajduje się przy ul. Mazurskiej 42, na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów.

Fot. zuoelblag.pl

Kosze na plastikowe nakrętki

Choć zbierane są głównie przez fundacje i organizacje charytatywne, to coraz częściej także samorzady decydują się na wystawianie pojemników na nakrętki. Wrzucając nakrętki do specjalnych koszy, nie tylko przyczyniamy się do dbałości o środowisko, ale możemy również pomagać. Idea ta łączy zarówno segregację odpadów, jak i wspieranie akcji charytatywnych.

Eko-pojemniki na plastikowe nakrętki w Elblągu znajdują się w trzech miejscach: przy ul. Nowowiejskiej, drugi przy targowisku miejskim, a trzeci przy CRW Dolinka.

Czy wiesz, że...

Półowa segreguje

Z badań przeprowadzonych przez Symetrię wynika, że tylko połowa Polaków (52%) umie segregować śmieci. Co ciekawe aż 83% naszych rodaków uważa, że segregacja odpadów jest potrzebna i opowiada się za uregulowaniem tej kwestii za pomocą wprowadzenia ustawy.

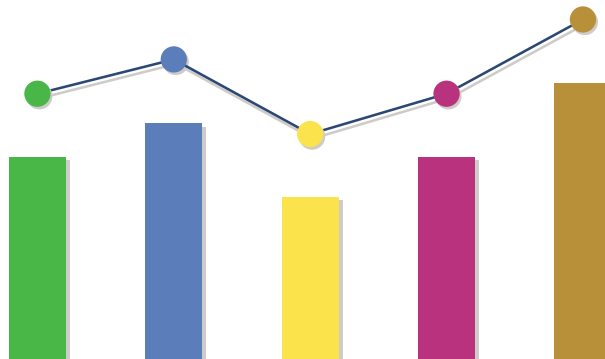
Z danych tych może wynikać, że za niewłaściwe segregowanie śmieci odpowiedzialny jest m.in. brak przejrzystych i czytelnych oznaczeń na pojemnikach przeznaczonych do odpadów oraz zbyt mało intensywna edukacja ekologiczna.

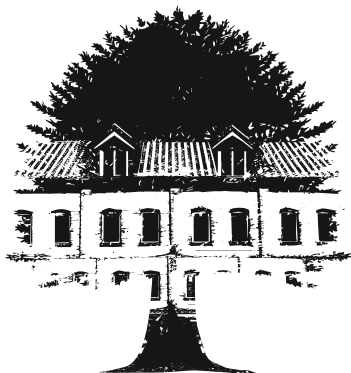
Kłopotliwy plastik

W Polsce plastik cieszy się bardzo dużą popularnością. Rocznie z tego tworzywa sztucznego generowanych jest 47 kg śmieci na osobę, co daje naszemu krajowi czwartą pozycję pod tym względem na terenie Unii Europejskiej. Statystyczny mieszkaniec wspólnoty produkuje łącznie 38 kg odpadów plastikowych, co negatywnie przekłada się na środowisko naturalne.

Naprawiaj!

Średnio 358 kg odpadów komunalnych wytworzył w 2021 r. przeciętny Polak. To o 16 kg więcej niż rok wcześniej. Do recyklingu trafiło 26,7 proc. odpadów, a więc tyle samo, co w 2020 r. - wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego. Tym bardziej warto na bieżąco analizować ilość wyrzucanych przez nas produktów oraz to, czy da się naprawić i powtórnie wykorzystać jakiś przedmiot.

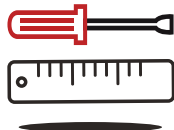

SKLEP SPOŁECZNY ZE STREFĄ CHARYTATYWNĄ

**PRZEKAŻ
NIEPOTRZEBNY
PRZEDMIOT**

**DAMY MU
DRUGIE ŻYCIE**

**SPRZEDAMY
W SKLEPIE
SPOŁECZNYM**

ul. Stawidłowa 3, 82-300 Elbląg
www.dompodcistem.pl
tel.: 734 218 310
mail: sklep@dompodcistem.pl

Możesz nas wesprzeć przekazując 1 %
KRS 0000001316
lub wpłacając darowiznę na konto:
20 1600 1462 1025 2272 1000 0006
Więcej o nas: www.eswip.pl

DOM 1905 — 2019
POD CISEM
— Elbląg, Stawidłowa 3 —